

Briselē, 2025. gada 19. novembrī
(OR. en)

15663/25

FISC 331
ECOFIN 1554

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerāļsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2025. gada 19. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerāļsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2025) 695 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI par Padomes Direktīvas 2011/16/ES par administratīvu sadarbību tiešo nodokļu jomā (DAC) izvērtējumu

---

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 695 final.

Pielikumā: COM(2025) 695 final

Briselē, 19.11.2025.
COM(2025) 695 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par Padomes Direktīvas 2011/16/ES par administratīvu sadarbību tiešo nodokļu jomā
(DAC) izvērtējumu**

{SWD(2025) 365 final}

1. Ievads

ES joprojām ir apņēmības pilna pastiprināt cīņu pret pārrobežu krāpšanu nodokļu jomā, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu, lai nodrošinātu, ka nodokļi ES tiek maksāti taisnīgā apmērā. Lai to panāktu, ir vajadzīga efektīva sadarbība starp dalībvalstu nodokļu administrācijām.

Tiešo nodokļu noteikumus galvenokārt reglamentē valstu līmenī, bet uzņēmumiem, kas darbojas globalizētā ekonomikā, ir lielākas iespējas izmantot noteikumu neatbilstības, lai novirzītu peļņu un izvairītos no nodokļu maksāšanas, tādējādi kaitējot citu valstu nodokļu bāzēm. Pieaugoša cilvēku un kapitāla mobilitāte ir atvieglojusi fizisko personu iespējas strādāt un ieguldīt līdzekļus citās ES dalībvalstīs. Šī mainīgā situācija rada pastāvīgas problēmas nodokļu administrācijām, jo nodokļu maksātājiem ES parasti ir jādeklarē savi kopējie ienākumi savā rezidences vietas valstī. Šādos apstākļos dalībvalstu nodokļu administrācijas vienas pašas nevar efektīvi rīkoties, tāpēc ir nepieciešama ES mēroga sadarbība.

Kopš Direktīvas 2011/16/ES (*DAC* jeb *DACI*) pieņemšanas ir panākts ievērojams progress, nodrošinot dalībvalstīm visaptverošus saskaņotus instrumentus, lai tās varētu efektīvi sadarboties tiešo nodokļu jomā. Šie instrumenti ietver informācijas apmaiņu (pēc pieprasījuma, automātisku un spontānu) un citus sadarbības instrumentus (atrašanās administratīvajos birojos vai līdzdalība administratīvajās procedūrās, vienlaicīgas pārbaudes un kopīgas revīzijas).

Automātiskās informācijas apmaiņas (*AEOI*) ieviešana, t. i., vienas dalībvalsts nodokļu administrācijas iepriekšnoteiktas informācijas sistemātiska paziņošana citas dalībvalsts nodokļu administrācijai bez iepriekšēja pieprasījuma ir viens no nozīmīgākajiem sasniegumiem administratīvās sadarbības jomā.

ES šajā ziņā ir bijusi līdere, un kopš 2015. gada 1. janvāra notiek automātiska informācijas apmaiņa par piecām ienākumu un kapitāla kategorijām, t. i., ienākumiem no nodarbinātības, pensijām, direktoru atalgojumu, dzīvības apdrošināšanas produktiem un nekustamā īpašuma īpašumtiesībām un ienākumiem no tā (*DACI*)¹. Tā ir informācija, kurai principā vajadzētu būt nodokļu iestāžu sistēmās un kura tām ir vairāk vai mazāk viegli pieejama. Kopš tā laika *DAC* ir grozīta, lai paplašinātu *AEOI* darbības jomu saskaņā ar starptautiskajām norisēm, iekļaujot: i) finanšu kontu informāciju (*DAC2*)²; ii) pārrobežu nodokļu nolēmumus un iepriekšējas vienošanās par cenas noteikšanu (*DAC3*)³; iii) pārskatu sniegšanu par katru valsti (*CbCR*) (*DAC4*)⁴; iv) ziņojamas pārrobežu shēmas, kas norāda uz iespējamu nodokļu apiešanu (*DAC6*)⁵; v) ienākumus, kas gūti no platformu izmantošanas (*DAC7*)⁶, un vi) kriptoaktīvus un e-naudu (*DAC8*)⁷. Ar citiem grozījumiem nodokļu iestādēm tika atļauts piekļūt noteiktai informācijai par

---

¹ *DACI AEOI* pirmais apmaiņas termiņš – 30. 6. 2015. par 2014. taksācijas gadu..

² *DAC2* pirmais apmaiņas termiņš – 30. 9. 2017. par 2016. taksācijas gadu.

³ *DAC3* pirmais apmaiņas termiņš – 30. 9. 2017., centrālais direktorijs, ko izmanto kopš 2018. gada janvāra.

⁴ *DAC4* pirmais apmaiņas termiņš – 30. 6. 2018. par 2016. taksācijas gadu..

⁵ *DAC6* pirmais apmaiņas termiņš – 31. 8. 2020.

⁶ *DAC7* pirmais apmaiņas termiņš – 29. 2. 2024. par 2023. taksācijas gadu..

⁷ *DAC8* pirmais apmaiņas termiņš – 30. 9. 2027. par 2026. taksācijas gadu..

nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu (*DAC5*) un paplašināta *AEOI* darbības joma, iekļaujot autoratlīdzības, dividendes no nefiduciāriem kontiem un pārrobežu nolēmumus, kas attiecas uz fiziskām personām. Jaunākie grozījumi (*DAC9*)⁸ paredz otrā pīlāra direktīvā prasītās informācijas apmaiņu.

AEOI darbības jomas paplašināšana pēc *DAC1* tika apvienota ar **saskaņotu ziņošanas pienākumu** ieviešanu konkrētām vienību kategorijām (piemēram, finanšu iestādēm, daudznacionāliem uzņēmumiem, nodokļu starpniekiem, digitālo platformu operatoriem u. c.), kurām ir pienākums dalīties informācijā ar savām nodokļu administrācijām, lai tās savukārt varētu ar to apmainīties savā starpā. Dalībvalstis apmainās ar informāciju, izmantojot **kopīgas IT shēmas un kopīgas IT infrastruktūras**, ko nodrošina Komisija un kas garantē konfidencialitāti un privātumu. Lai gan informācijas apmaiņa parasti notiek divpusēji, ciktāl tas attiecas uz *DAC3*, *DAC6* un *DAC8*, informācijas apmaiņa notiek, izmantojot centrālo direktoriju, kuram var piekļūt visas dalībvalstis.

2. Izvērtējuma secinājumi

DAC 27. pantā ir noteikts, ka Eiropas Komisijai reizi piecos gados, sākot no 2013. gada 1. janvāra, ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums par šīs direktīvas piemērošanu.

2017. gada beigās Komisija publicēja savu pirmo daudzgadu ziņojumu par *DAC*. Tam sekoja ziņojums par automātisku informācijas apmaiņu 2018. gada decembrī. Komisija 2019. gadā publicēja pirmo visaptverošo *DAC* izvērtējumu, kas aptver laikposmu no 2013. līdz 2017. gadam. Izvērtējuma galvenie konstatējumi bija šādi: i) *DAC* noteikumi ir īstenoti, bet ne visi pasākumi ir īstenoti efektīvi; ii) informācijas apmaiņa saskaņā ar *DAC* ir ievērojami palielinājusi nodokļu administrācijām pieejamo datu apjomu, taču to spēja pārvaldīt šos datus nav palielinājusies tādā pašā tempā; un iii) ieguvumu novērtējums bija ārkārtīgi ierobežots, jo trūka pieejamās statistikas informācijas.

Šis otrais izvērtējuma ziņojums aptver laikposmu no **2018. līdz 2023. gadam**. Tam pievienots dienestu darba dokuments (*SWD*), kura pamatā ir ārējā pētījumā gūti konstatējumi, Komisijas veikto sabiedrisko un mērķorientēto apspriešanu rezultāti, dalībvalstu sniegtie dati un citi ievaddati, piemēram, Komisijas programmas “Fiscalis” ietvaros veiktā attiecīgā darba rezultāti.

Šā izvērtējuma darbības joma ietver visus ***DAC* grozījumus līdz *DAC6* un to ieskaitot**. Par *DAC7* ir sniegta tikai kvalitatīva informācija, jo pirmā attiecīgā informācijas apmaiņa notika tikai 2024. gada februārī, tāpēc pilnīga statistikas informācija vēl nav pieejama. Šajā izvērtējumā nav ņemti vērā vēlāki *DAC* grozījumi. Turklāt, ņemot vērā ar *DAC8* ieviestos grozījumus *DAC 27.* panta 2. punktā, pašreizējais izvērtējums attiecas arī uz *DAC6* pazīmju atbilstību informācijas apmaiņai par potenciāli kaitīgām pārrobežu shēmām.

Izvērtējumā secināts, ka *DAC* nodrošina **stabilu, mainīgu un samērā elastīgu tiesisko regulējumu**, kas veicina **ciešu administratīvo sadarbību** starp dalībvalstu nodokļu iestādēm. Kopumā *DAC* mehānismi ir **efektīvi un lietderīgi** palīdzējuši stiprināt dalībvalstu spēju apkarot krāpšanu nodokļu jomā, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu. *DAC* paredzētais sadarbības satvars darbojas efektīvi, taču tas ir uz dažādu ieinteresēto personu, jo īpaši

---

⁸*DAC9* pirmā apmaiņa no 1. 12. 2026. par 2024. taksācijas gadu.

dalībvalstu nodokļu iestāžu un uzņēmumu, **lielu centienu un ieguldījumu** rēķina. *DAC* kopumā ir **saskaņota** ar citām attiecīgām ES un starptautiskām iniciatīvām, nodrošina **ES pievienoto vērtību** salīdzinājumā ar valsts vai divpusēju risinājumu un joprojām ir ļoti **svaīga** kā politikas intervence.

Turpmāk sniegts pārskats par **galvenajiem izvērtējuma rezultātiem** attiecībā uz katru no pieciem labāka regulējuma kritērijiem.

Efektivitāte

Izvērtējumā secināts, ka *DAC* ir veicinājusi apmaiņu ar **ievērojamu informācijas apjomu, ko nodokļu iestādes arvien vairāk savstarpēji saskaņo un izmanto** gan riska novērtēšanas un kontroles nolūkos, gan lai veicinātu nodokļu maksātāju brīvprātīgu saistību izpildi, kam ir pozitīva ietekme uz dalībvalstu nodokļu bāzēm un ieņēmumiem.

Informācijas **savlaicīgums, pilnīgums un kvalitāte** ir trīs galvenie efektivitātes faktori, jo tie ietekmē dalībvalstu spēju izmantot saņemto informāciju. Analīze liecina, ka īpaši informācija, kas saņemta no *DAC1* un *DAC2* apmaiņas sistēmām, kopumā ir savlaicīga, pilnīga un kvalitatīva, tādējādi uzlabojot nodokļu iestāžu spēju uzraudzīt pārrobežu darbības.

Kas attiecas uz *DAC3* un *DAC4*, lai gan informācijas apmaiņa kopumā notiek savlaicīgi, ir dažas problēmas, kas saistītas ar informācijas pilnīgumu, īpaši saistībā ar nepilnīgiem nodokļu identifikācijas numuriem un nepietiekamu informāciju iepriekšēju pārrobežu nolēmumu kopsavilkumos. Ir konstatētas arī dažas problēmas saistībā ar *DAC6* informācijas kvalitāti un pilnīgumu.

Lietderība

DAC ir pozitīva izmaksu un ieguvumu attiecība – **ar *DAC* saistītās izmaksas ir samērīgas ar radītajiem ieguvumiem.**

Tiek lēsts, ka **ikgadējās regulārās pielāgošanas izmaksas** un **administratīvās izmaksas**, kas saistītas ar *DAC*, ir aptuveni **646 miljoni EUR** visām ieinteresētajām personām (t. i., privātām ieinteresētajām personām un nodokļu iestādēm).

Liela daļa administratīvo izmaksu rodas uzņēmumiem (**604 miljoni EUR**), un to lielākā daļa ir saistīta ar *DAC2* ziņošanas pienākumiem (**550 miljoni EUR**). Nodokļu iestāžu ikgadējās izmaksas ir aptuveni **42 miljoni EUR**, no kurām lielākā daļa ir saistīta ar *AEOI*. Vislielākās izmaksas nodokļu iestādēm rodas saistībā ar *DAC1* un *DAC2*.

DAC kopējie **ieguvumi** tiek lēsti aptuveni **6,8 miljardu EUR apmērā gadā.**

Konkrētāk, ņemot vērā centralizētās aplēses, tiek lēsts, ka *AEOI* saskaņā ar *DAC1* un *DAC2* rada aptuveni 1,2 miljardus EUR gadā ES nodokļu atvieglojumu veidā, savukārt *DAC4* nodokļu ieņēmumus nodrošina papildu 5,6 miljardus EUR gadā. Šos ieguvumus saņem valstu nodokļu iestādes.

Saskaņotība

Izvērtējumā secināts, ka *DAC* **kopumā** ir saskaņota **ar citām attiecīgām ES iniciatīvām** un ka tā papildina citu ES pasākumu mērķus, kas vērsti pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un teroristu finansēšanu ([NILL direktīva](#)) un krāpšanu PVN jomā ([Padomes Regula \(ES\) 904/2010](#)). Tajā arī norādīts, ka varētu tikt izpētīta turpmāka sinerģija ar šiem pasākumiem.

DAC ir arī **kopumā saskaņota ar starptautiskā līmenī** izstrādātajiem informācijas ziņošanas un apmaiņas standartiem. Šī saskaņotība nodrošina konsekvenci dalībvalstu pieejā attiecībā uz nodokļu saistību izpildi starptautiskā mērogā. Saskaņojot *DAC* ar starptautiskajiem standartiem, tā veicina integrāciju plašākos starptautiskās sadarbības centienos nodokļu jomā, tādējādi uzlabojot efektivitāti cīņā pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu apiešanu pasaules mērogā.

ES pievienotā vērtība

DAC nodrošina **būtisku ES pievienoto vērtību**, izveidojot saskaņotu satvaru sadarbībai nodokļu jomā, kas darbības jomas un efektivitātes ziņā pārsniedz citus esošos valstu vai divpusējos risinājumus.

Pirmkārt, *DAC* veicina visaptverošu datu apmaiņu starp visām dalībvalstīm, pilnībā ievērojot [Vispārīgās datu aizsardzības regulas](#) (VDAR) noteikumus.

Otrkārt, nosakot automātisku informācijas apmaiņu par obligātu, *DAC* nodrošina, ka visām dalībvalstīm ir piekļuve būtiskai informācijai par nodokļiem. Tas ievērojami samazina iespējas īstenot nodokļu apiešanas stratēģijas, kas izmanto atšķirības starp valstu nodokļu sistēmām, un uzlabo pārredzamību visā ES.

Treškārt, kopējās IT infrastruktūras, kas izveidotas saskaņā ar *DAC*, racionalizē apmaiņas procesus, samazinot administratīvo slogu, izmaksas un neefektivitāti, kas saistīta ar divpusējiem nolīgumiem. Šī struktūra arī stiprina nodokļu iestāžu savstarpējo uzticēšanos un sadarbību.

Visbeidzot, attiecībā uz starptautiskajiem standartiem *DAC* nodrošina koordinētu pieeju to īstenošanai un piemērošanai, tādējādi aizsargājot iekšējā tirgus darbību.

Atbilstība

DAC joprojām ir **ļoti svarīga un kritiska** loma cīņā pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, nodokļu apiešanu un agresīvu nodokļu plānošanu, jo tā ir elastīgs instruments, kas vajadzības gadījumā ļauj integrēt jaunas sadarbības jomas un jaunu informācijas apmaiņu.

Ekonomikai kļūstot arvien vairāk savstarpēji savienotai, rodas jauni uzņēmējdarbības modeļi un izplatās digitālās platformas, tradicionālās nodokļu sistēmas saskaras ar jauniem šķēršļiem ienākumu izsekojamībā un atbilstības nodrošināšanā. Pastāvīgi attīstoties, lai iekļautu jaunus komponentus, piemēram, *DAC7*, kas attiecas uz ienākumiem no digitālajām platformām, vai *DAC8*, kas nodrošina pārredzamību kriptoaktīvu jomā, direktīva ir saglabājusi savu atbilstību un efektivitāti mūsdienu ekonomiskās realitātes radīto jauno problēmu risināšanā.

Turklāt *DAC* saskaņošana ar globālajiem standartiem nodrošina, ka *DAC* mērķi papildina starptautiskos centienus radīt vienlīdzīgus konkurences apstākļus nodokļu saistību izpildē pasaulē.

Tādējādi *DAC* ne tikai uzlabo ES dalībvalstu spēju apkarot nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, bet arī stiprina ES pozīciju globālajā nodokļu politikā.

3. Gūtās atziņas

Izvērtējumā ir uzsvērtas šādas gūtās atziņas.

DAC tiesiskais regulējums ir stabils, taču tā piemērošanas sadrumstalotība visā ES palielina administratīvo slogu uzņēmumiem

Izvērtējumā secināts, ka *DAC* tiesiskais regulējums ir stabils, bet kopš 2011. gada veikto grozījumu biežums ir padarījis juridisko tekstu sarežģītāku un mazāk ērtu lietotājam.

Pašreizējais izvērtējums ir pirmā iespēja veikt padziļinātu *DAC6* analīzi. Tas savukārt ir izraisījis lielāko daļu ieinteresēto personu sniegto atsauksmju. Gan privātā sektora ieinteresētās personas, gan nodokļu iestādes ir vienisprātis, ka *DAC6* ir visgrūtāk piemērojamā *DAC* daļa tās sarežģītības un dalībvalstu atšķirīgo interpretāciju dēļ. Dažas problēmas laika gaitā var mazināties (piemēram, pārmērīga vai nepietiekama ziņošana), taču ir maz ticams, ka tās pilnībā izzudīs, jo nodokļu politika visā ES nav saskaņota. Jāatzīmē arī, ka daži noteikumi (piemēram, “galvenā ieguvuma tests” un dažas pazīmes) tika formulēti plaši, lai nodrošinātu visu potenciāli kaitīgo pārrobežu shēmu pietiekamu aptvērumu. Tas rada interpretācijas problēmas gan dalībvalstīm, gan starpniekiem, kā rezultātā *DAC* tiek piemērota nekonekventi un tādējādi rodas juridiskās noteiktības un vienlīdzīgu konkurences apstākļu jautājumi, kas savukārt palielina administratīvo slogu. Eiropas Revīzijas palāta (ERP) 2024. gada novembra īpašajā ziņojumā “[Cīņa pret kaitējošiem nodokļu režīmiem un uzņēmumu ienākuma nodokļa apiešanu](#)” ir arī uzsvērusi *DAC6* nekonekvento piemērošanu. Visbeidzot, ieinteresētās personas no uzņēmēju vidus un mazākā mērā arī nodokļu administrācijas uzskata, ka dažas no *DAC6* pazīmēm vairs neatbilst paredzētajam mērķim.

Sankciju sistēma par DAC paredzēto ziņošanas pienākumu neievērošanu dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras

DAC25.a pantā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāīsteno “efektīvas, samērīgas un atturošas” sankcijas par ziņojošo juridisko personu un fizisko personu pienākumu neizpildi saskaņā ar *DAC2*, *DAC4* un *DAC6*.

Savā 2021. gada janvāra īpašajā ziņojumā “[Nodokļu informācijas apmaiņa Eiropas Savienībā](#)” ERP uzsvēra risku, ka dalībvalstu piemērotās sankcijas nerada pietiekamu preventīvu ietekmi, kas nodrošinātu pilnīgu atbilstību *DAC2* ziņošanas prasībām. Komisija analizēja dalībvalstu sankciju režīmus kā daļu no *DAC8* ietekmes novērtējuma un *DAC8* ietvaros iesniedza priekšlikumu ieviest minimālos sodus par ziņojamiem pārkāpumiem. Tomēr Padome nepieņēma šo grozījumu.

Izvērtējumā secināts, ka šis jautājums joprojām ir aktuāls. ERP 2024. gada novembra īpašais ziņojums apstiprina šo secinājumu. ERP ieteica Komisijai sākt pārkāpuma procedūras gadījumos, kad ir pietiekami pierādījumi, ka dalībvalstis īsteno acīmredzami neatbilstošu sankciju sistēmu par *DAC6* pārkāpumiem.

Datu kvalitāte ir uzlabojusies, taču nodokļu maksātāju identificēšana joprojām rada problēmas dažās informācijas apmaiņas sistēmās

Datu kvalitāte laikposmā no 2018. līdz 2023. gadam ir uzlabojusies, jo īpaši attiecībā uz *DAC1* un *DAC2*, un tas ir viens no būtiskākajiem notikumiem kopš iepriekšējā izvērtējuma. Attiecībā uz *DAC3* un *DAC6* galvenā problēma ir brīvā tekstā saņemtu abstraktu datu izmantošana.

Konkrēti attiecībā uz *DAC6* ziņošanas shēma neliek obligāti identificēt trešās valstis, kas iesaistītas pārrobežu shēmā. Tāpēc dalībvalstīm ir grūti pārliecināties, vai ir iesaistītas trešo valstu jurisdikcijas, un, ja tas tā ir – tās identificēt.

Neraugoties uz panākto progresu, joprojām pastāv problēmas ar datu savstarpēju saskaņošanu. Pētījumā norādīts, ka nelielu daļu datu (no 5 līdz 15 % *DAC 1–4* gadījumā) nav iespējams savstarpēji saskaņot. Nespēja saskaņot datus nozīmē, ka nodokļu administrācijām ir jāpieprasa vai jāsniedz manuāla atgriezeniskā saite citām dalībvalstīm. Tas ir nesamērīgi resursietilpīgi un dārgi un ievērojami palielina administratīvo slogu nodokļu administrācijām.

Datu izmantošana ir plaša (lai gan tā nav sistemātiska), bet nodokļu administrācijām jābūt lielāki atbildībai par to, kā tiek izmantoti DAC dati

Dalībvalstis ievērojami palielinājušas to datu izmantošanu, kas izvērtēšanas periodā saņemti saskaņā ar *DAC*, taču situācija nav vienāda attiecībā uz visām *DAC*. Nodokļu iestādes plaši izmanto *DAC1* un *DAC2* informāciju, lai noteiktu vai atkārtoti novērtētu nodokļu bāzes vai apstiprinātu nodokļu maksātāju nodokļu deklarācijas, taču dati, ar kuriem notiek apmaiņa saskaņā ar *DAC3*, *DAC4* un *DAC6*, ir vairāk piemēroti riska analīzes uzdevumiem, kuru mērķis ir konstatēt, vai pastāv nodokļu nemaksāšanas shēma.

Ir ziņots, ka saņemto datu izmantošana ir palielinājusies, taču dalībvalstis efektīvi neuzrauga vai nepublicē rezultātus, kas izriet no datu izmantošanas. ERP 2021. gada ziņojumā tika norādīts, ka ir jāpalielina *DAC* ietvaros gūto sasniegumu un rezultātu pārredzamība un pamanāmība. ERP aicināja izveidot vienotu ES satvaru administratīvās sadarbības pasākumu uzraudzībai, lai labāk novērtētu sasniegtos rezultātus. Tomēr, lai gan ir vēlama lielāka pārredzamība, ir saprotams, ka ir grūti precīzi attiecināt rezultātus uz datiem, kas saņemti saskaņā ar *DAC*, galvenokārt tāpēc, ka valstu nodokļu administrācijas neizmanto datus atsevišķi. Faktiski datus parasti apvieno un papildina ar valsts datiem, lai sniegtu pilnīgāku priekšstatu par nodokļu maksātāja situāciju. Piemēram, riska novērtējumi, ko veic dalībvalstu nodokļu administrācijas, var balstīties uz informāciju no valstu avotiem, kā arī no vairākām *DAC*. Riska novērtējums pats par sevi var arī nepalielināt nodokļu ieņēmumus vai jebkādus skaitļos izsakāmus rezultātus.

IT informācijas apmaiņas sistēmas darbojas, taču to darbībai nepieciešams ievērojams resursu piešķirums

Kopumā Komisijas un dalībvalstu nodrošinātās informācijas sistēmas nav saņēmušas tiešu kritiku. Tomēr kopš 2011. gada veikto grozījumu biežums ir radījis spiedienu gan uz dalībvalstīm, gan uz ieinteresētajām personām saistībā ar informācijas ziņošanas un apmaiņas sistēmu izveidi un uzturēšanu.

DAC nodrošina vienotu saskaņotu ziņošanas sistēmu, taču katrā dalībvalstī ir jāizstrādā atsevišķa IT arhitektūra, kas visām ieinteresētajām personām prasa būtiskus izdevumus un resursus. Tāpēc pastāv liela interese par visaptverošu digitālo pārveidi, lai vienkāršotu procedūras un samazinātu izmaksas.

4. Tālākā virzība

Pamatojoties uz ieinteresēto personu ieteikumiem un izvērtēšanas procesā gūto pieredzi, Komisija, apspriežoties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, attiecīgi izpētīs vai veiks šādas darbības, lai vēl vairāk uzlabotu *DAC* darbību, tādējādi nodrošinot tās mērķu pilnīgu sasniegšanu.

DAC vienkāršošana un tās konsekventas piemērošanas nodrošināšana, lai samazinātu administratīvo slogu

Cīņa pret nodokļu apiešanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un agresīvu plānošanu joprojām ir ļoti svarīgs punkts Komisijas darba kārtībā, lai nodrošinātu taisnīgu nodokļu uzlikšanu un labi funkcionējošu iekšējo tirgu. Tomēr skaidrāks, vienkāršāks un saskaņotāks satvars, kas tiek konsekventi interpretēts un piemērots visās dalībvalstīs, uzlabos ES konkurētspēju, samazinot administratīvo slogu un palielinot juridisko noteiktību ieinteresētajām personām. Trīs pasākumi palīdzēs sasniegt šos mērķus.

Pirmkārt, ir būtiski padarīt dažādos *DAC* juridiskos tekstus skaidrākus, tos konsolidējot.

Otrkārt, plašākas vienkāršošanas programmas kontekstā Komisija izvērtēs iespējas palielināt *DAC* tiesiskā regulējuma vispārējo iekšējo saskaņotību, novēršot iespējamu dublēšanos un nekoncekvenci un izpētīs iespējas racionalizēt vai atcelt ziņošanas pienākumus, kas varētu būt nevajadzīgi apgrūtināši.

Attiecībā uz *DAC6* Komisija rūpīgi analizēs un izvērtēs iespējamo grozījumu nepieciešamību, jo īpaši attiecībā uz noteiktajām pazīmēm, kuras varētu precizēt un racionalizēt, vienlaikus nodrošinot, ka sistēmas mērķi joprojām ir stabili un grozījumi to nevājina. Turklāt Komisija izvērtēs iespēju integrēt vienkāršotajā *DAC* regulējumā principus un jēdzienus, kas padziļināti skatīti Padomē agrākā [UNSHIELD](#) priekšlikuma ietvaros.

Treškārt, lai mazinātu atšķirības *DAC* interpretācijā un piemērošanā dalībvalstīs, Komisija (sadarbībā ar dalībvalstīm) izstrādās un pēc tam publicēs ES līmeņa vadlīnijas par jaunākajiem *DAC* grozījumiem. Tas tiks darīts sistemātiskāk attiecībā uz jebkādiem turpmākiem grozījumiem.

DAC sankciju sistēmas uzlabošana

Stingra sankciju sistēma ir būtiska, lai nodrošinātu atbilstību ziņošanas pienākumiem saskaņā ar *DAC2*, *DAC4* un *DAC6*. Atšķirības dalībvalstu ieviestajā sankciju sistēmā var apdraudēt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un var izraisīt *DAC* nevienmērīgu piemērošanu visā ES.

Lai risinātu šo jautājumu, Komisija ir gatava un vēlas sadarboties ar dalībvalstīm, lai novērtētu ieviestos sankciju režīmus un noteiktu veidus, kā tos varētu uzlabot saskaņā ar ES tiesību aktos noteiktajiem pienākumiem.

Nodokļu maksātāju pilnīgas identifikācijas nodrošināšana, izmantojot ES nodokļu maksātāja identifikācijas numuru (NMIN)

Ir jāveic papildu darbs, lai dalībvalstu nodokļu administrācijas varētu panākt turpmāku progresu informācijas apmaiņas ceļā saņemto datu savstarpējā saskaņošanā un nodrošinātu automatizētu nodokļu maksātāju identifikāciju. Mērķis ir panākt 100 % atbilstības līmeni.

Nodokļu maksātāja identifikācijas numura (NMIN) izšķirošā loma nodokļu maksātāju identificēšanā nozīmē, ka ir lietderīgi izvērtēt koordinētāku pieeju nodokļu maksātāju identifikācijai ES līmenī. Komisija nesēn uzsāka pētījumu par iespējamu NMIN jautājuma risinājumu. Pētījumā tiks novērtēta juridiskā un tehniskā īstenojamība, kā arī iespējamās izmaksas un ieguvumi, ko radītu vienota identifikatora (ES NMIN) izveide, pamatojoties uz esošajiem identifikācijas numuriem. Pētījumā tiks arī izvērtēti veidi, kā nodrošināt centralizētu rīku, kas ļautu nodokļu iestādēm un ekonomikas dalībniekiem validēt ES NMIN atbilstību un pārbaudīt nodokļu maksātāja identitāti, izmantojot automatizētus rīkus, kas prasa mazāk resursu.

Datu sistemātiskas izmantošanas veicināšana un labākas izsekojamības attīstīšana

Nodokļu administrācijām sistemātiskāk jāizmanto DAC ietvaros saņemtie dati iekšzemes nodokļu procedūrās. Ja tie netiek izmantoti regulāri, lielākā daļa izmaksu paliek nemainīgas, bet ieguvumi netiek maksimāli palielināti.

Daļa informācijas, kas saņemta saskaņā ar DAC, tiek izmantota nodokļu deklarāciju iepriekšējai aizpildīšanai. Šāda datu izmantošana ir ieteicama, un tā būtu jāveicina, taču tam nepieciešama savlaicīga augstas kvalitātes datu saņemšana un efektīvs savstarpējas saskaņošanas mehānisms. Vispārīgāk runājot, no DAC saņemtie dati būtu automātiski jāievada valstu riska analīzes sistēmās. Lai to panāktu, ir jāuzlabo valstu riska analīzes sistēmas, ņemot vērā paraugpraksi un izpētīt metodes un tehnoloģijas, kas ļauj DAC datus izmantot reāllaikā. Tas vēl vairāk uzsver IT infrastruktūru kvalitāti dalībvalstīs un to spēju pielāgoties šādām sistēmām.

Lai uzlabotu administratīvās sadarbības rezultātu novērtēšanu ES, ir jāievieš rādītāji un jāveic turpmāki pasākumi sabiedrības informētības palielināšanai. Komisija apsvērs veidus, kā padarīt saistošāku galveno rādītāju izmantošanu DAC1–4 rezultātu novērtēšanai, par ko tika panākta vienošanās Eiropas Savienības nodokļu administrācijas samitā (TADEUS). Dalībvalstis tiek arī mudinātas izstrādāt iniciatīvas, lai palielinātu informētību par administratīvās sadarbības (jo īpaši AEOI) lomu un rezultātiem.

Gada ziņojumā par administratīvās sadarbības rezultātiem tiešo nodokļu jomā būtu jāiekļauj kopsavilkuma publikācija par to datu izmantošanas rezultātiem un ietekmi, ar kuriem notikusi apmaiņa.

Nodokļu saistību izpildes un efektivitātes uzlabošana ar digitālās pārveides palīdzību

Digitālā pārveide ir svarīgs virzītājspēks nodokļu administrāciju efektivitātes uzlabošanai. To varētu izmantot, lai vēl vairāk palielinātu informācijas sistēmu sadarbību un nodrošinātu, ka dalībvalstu sistēmas var efektīvi sazināties savā starpā un ar ziņojošām personām.

Raugoties nākotnē un ar mērķi vienkāršot un racionalizēt esošo IT arhitektūru, kas atbalsta ziņošanu un informācijas apmaiņu saskaņā ar *DAC*, Komisija varētu izvērtēt centralizētākas pieejas izstrādes iespējamību un novērtēt tās izmaksas un ieguvumus. Tas varētu ietvert vienota piekļuves punkta izveidi informācijas apmaiņai un, iespējams, arī ziņošanai saskaņā ar *DAC*. Tas aizstātu nepieciešamību nodokļu administrācijām bieži apmainīties ar informāciju. Tāpat tas ļautu centralizēti identificēt pārskatu sniedzējas vienības, lai informācija būtu jāsniedz tikai vienreiz.

Šāda centrāla sistēma varētu radīt ievērojamus ietaupījumus gan dalībvalstīm, gan ziņojošām personām, jo tā ļautu gūt apjomradītos ietaupījumus un racionalizēt ieguldījumus IT jomā. Tas varētu palielināt IT ziņošanas un informācijas apmaiņas sistēmas vispārējo elastību, jo izmaiņas varētu ieviest ātrāk, izmantojot vienotu satvaru, nevis 27 dalībvalstu IT satvarus. Tas varētu arī palīdzēt sasniegt citus ar *DAC* saistītus mērķus, jo īpaši attiecībā uz datu kvalitātes uzlabošanu.

5. Secinājumi

DAC nodrošina stabilu tiesisko regulējumu, kas ir atvieglojis apmaiņu ar ievērojamu informācijas apjomu, ko arvien vairāk savstarpēji saskaņo un izmanto nodokļu iestādes (gan riska novērtēšanas, gan kontroles nolūkos), un ir veicinājis nodokļu maksātāju brīvprātīgu saistību izpildi. *DAC* darbojas efektīvi un lietderīgi, un ar to saistītās izmaksas ir samērīgas ar radītajiem ieguvumiem. *DAC* kopumā ir saskaņota, tai ir pievienotā vērtība salīdzinājumā ar valstu un starptautiskajām alternatīvām, un tā joprojām ir ļoti nozīmīga tās mērķu sasniegšanai.

Neraugoties uz ievērojamo progresu, kas panākts kopš iepriekšējā izvērtējuma, joprojām ir vairākas jomas, kurās īstermiņā būtu nepieciešams turpināt darbu, lai vēl vairāk uzlabotu *DAC* darbību, vienlaikus samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem. To var panākt i) ar labi izstrādātiem vienkāršošanas pasākumiem (nevājinot *DAC* mērķu sasniegšanu); ii) uzlabojot ar *DAC* saistīto sankciju sistēmu; iii) atvieglojot *DAC* datu automatisko savstarpējo saskaņošanu ar valstu datiem; un iv) nodrošinot *DAC* konsekventu piemērošanu visā ES. Tāpat būtu jāturpina darbs, lai uzlabotu datu izmantošanu un izstrādātu stabilu un automatisku nodokļu maksātāju identifikāciju.

Ilgtermiņā būs jāizpēta, kā racionalizēt IT sistēmas un labāk izmantot digitālo pārveidi, lai uzlabotu riska analīzi, vienlaikus nodrošinot izmaksu ietaupījumus dalībvalstīm un samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem.